

Brinkhorst

het een andere periode was waarin sprake was van een gesloten structuur die noodzakelijk was omdat Nederland toen een achterstand had met betrekking tot de breedte van het onderwijs. Wij hebben er echter de verkeerde conclusies aan verbonden. Mijn toenmalige collega Van Kemenade heeft toen het loterijstelsel ingevoerd. Als er een ding is waar ik wel spijt van heb, dan is dat systeem dat toen is ontstaan. Het gaf namelijk de suggestie dat de toegang tot het wetenschappelijk onderwijs een kwestie van een loting was. De conclusies daarvan zijn wel dat wij een soort van gelijkheidsstructuur hebben gekregen die ons wat betreft de vernieuwing nu in de weg staat. Tegen die achtergrond ben ik met veel overtuiging lid van dit kabinet, dat geen conserverend kabinet is maar een vernieuwend kabinet.

De heer **Van Raak** (SP): Een grote verworvenheid van die jaren is de toegankelijkheid van het hoger onderwijs. Als de verandering, de vernieuwing die u voorstaat betekent dat de toegankelijkheid van het hoger onderwijs beperkt wordt, bijvoorbeeld door beperking van de studieduur en beperking van de studiefinanciering, dan vind ik die vernieuwing van u geen verbetering.

Minister **Brinkhorst**: U heeft daar alles over gehoord van de staatssecretaris en de minister van OCW. Ik denk dat wij gezamenlijk niet als oordeel hebben dat hetgeen wij nu aan het doen zijn, een verarming is. Ik voeg er alleen een kwalitatieve dimensie aan toe. En daar hoort dan ook de administratieve lastendruk bij, waar EZ en Financiën gezamenlijk druk op zetten. Ik ben er zeer verheugd over dat het mijn collega van Financiën is die hiervoor de eerste verantwoordelijkheid heeft. Hij is de enige die via de begroting een middel heeft om vastgeroeste bureaucratieën – die vinden we overal in Den Haag – te dwingen tot iets nieuws. Het is aan de politieke standvastigheid van een kabinet om de minister van Financiën daarbij te steunen.

Staatssecretaris **Nijs**: Mevrouw de voorzitter. De heer Woldring vroeg hoe het stond met de studenten die de tweejarige onderzoeksmaster

doen. Hij merkte op dat zij misschien geen gunstige carrièreperspectieven hadden, waardoor zij in financiële nood zouden kunnen komen. Het voorstel om deze studenten voor twee jaar studiefinanciering te geven, ligt momenteel in de Tweede Kamer. Studenten die bij moeten lenen zullen, als zij niet terug kunnen betalen, dat niet hoeven te doen. Ik wijs erop dat niet alle studenten een slecht carrièreperspectief hoeven te hebben. De minister gaf al aan dat de universiteiten van formatiebeleid naar loopbaanbeleid willen gaan. Hier zit enige ruimte in. Een aantal studenten zal niet terechtkomen in het wetenschappelijk onderzoek, maar in R&D-functies bij het bedrijfsleven.

De heer Van Raak vroeg of wij de toegankelijkheid op het spel wilden zetten. Ik kan hem geruststellen. Het is niet de bedoeling van de regering om tegen studenten die niet voldoende geld hebben, te zeggen dat zij dan maar niet naar het hoger onderwijs moeten gaan. Er is een angst voor lenen. Angst is geen goede raadgever. Wij zullen studenten moeten laten zien welke voordelen het heeft om te lenen. Zoals gezegd, wanneer een student echt niet kan terugbetalen, hoeft het niet.

De heer Van Raak vroeg verder hoe het staat met de studenten met de zesjes en de studenten die twintig uur per week moeten werken. Ik ben ervan overtuigd dat ook studenten ambities moeten hebben en dat er een cultuurverandering moet plaatsvinden, zodat daar geen genoegen mee wordt genomen. Het is verder ook een keuze om twintig uur te werken. Een student kan ervoor kiezen om te gaan studeren en daar alle tijd aan te besteden of hij kan liezen om studeren met iets te combineren. Hij moet daar dan zijn eigen weg in zoeken.

De heer **Van Raak** (SP): Mevrouw de voorzitter. De minister van Economische Zaken wil bedrijven die willen investeren in innovatie belonen met geld. De staatssecretaris wil studenten die in zichzelf willen investeren – in Nederland kennisland – niet belonen. Zij gaat waarschijnlijk een leningstelsel invoeren. Kan zij de studenten niet belonen op dezelfde wijze waarop de bedrijven worden beloond, bijvoorbeeld met een beurzenstelsel?

Staatssecretaris **Nijs**: U loopt erg vooruit. Ik zei al dat we in juni 2004 de voorstellen voor het nieuwe stelsel van studiefinanciering zullen presenteren. De overheid zal de student niet vragen om alles te betalen. Er is uiteindelijk profijt voor ons allemaal. Daarom betaalt de overheid een gedeelte. Er is ook profijt voor de student. Daarom betaalt de student ook mee.

Mevrouw Dupuis merkte op dat wij moeten streven naar "top" en ons moeten profileren. Ik ben het geheel met haar eens. Het wordt tijd dat wij in Nederland ook een Cambridge of Oxford in de onderwijswereld hebben. Wij streven daar ook naar. Daar is veel van de extra ruimte die aan instellingen wordt gegeven, op gericht. Als de voorzitter van het College van Bestuur van de universiteit te Leiden zegt dat hij niet aan "top" doet, verbaast mij dat. Ik zal hem er zeker naar vragen. Leiden is wel degelijk ambitieus op het terrein van onderwijs. Leiden heeft zelfs met een aantal universiteiten in Europa het initiatief genomen om een groep van excellente universiteiten te vormen.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw de staatssecretaris, maar ook de beide ministers voor hun reactie in tweede termijn. Ik kan hier geen wetsvoorstel afhameren, omdat een ander deel van de onderwijsbegroting in de naaste toekomst in dit huis nog aan de orde komt. Ik dank u allen van harte voor uw bijdrage aan dit deel van het onderwijsdebat.

De beraadslaging wordt gesloten.

Sluiting 21.07 uur

Lijst van besluiten en ingekomen stukken

Lijst van besluiten

De voorzitter heeft na overleg met het College van senioren besloten om:

a. de plenaire behandeling van de volgende wetsvoorstellen te doen plaatsvinden op:
3 februari 2004

Goedkeuring van de regeling van de staatssecretaris van Financiën van 24 september 2002, nr. WDB02/598M (Strt. 184) tot buiten toepassing stellen voor een gedeelte van 2002 van willekeurige afschrijving

Lijst van besluiten en ingekomen stukken

milieu-investeringen, energie-investeringsaftrek en milieu-investeringsaftrek (28742);

Regels met betrekking tot de productie, de keuring en de exploitatie van kabelbaaninstallaties voor personenvervoer (Wet kabelbaaninstallaties) (28843);

Wijziging van de begrotingsstaat van de hoge colleges van staat, het kabinet der Koningin, het kabinet van de Gouverneur van de Nederlandse Antillen en het kabinet van de Gouverneur van Aruba (II) voor het jaar 2002 (slotwet) (28892);

Herstel van wetstechnische gebreken en leemten alsmede aanbrenging van andere wijzigingen van ondergeschikte aard in diverse wetten op het terrein van het ministerie van Justitie (Reparatiewet I Justitie) (29217);

Wijziging van de Wet privatisering ABP in verband met de nadere normering van de indexatie van op 31 december 1995 ingegane pensioenen en reeds bestaande uitzichten op pensioen (29257);

Wijziging van de begrotingsstaat van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (VIII) voor het jaar 2003 (wijziging samenhangende met de Najaarsnota) (29336);

Wijziging van de begrotingsstaat van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (XVI) voor het jaar 2003 (wijziging samenhangende met de Najaarsnota) (29340);

Wijziging van de begrotingsstaat van het gemeentefonds voor het jaar 2003 (wijziging samenhangende met de Najaarsnota) (29341);

Wijziging van de begrotingsstaat van de hoge colleges van staat, kabinet der Koningin, kabinet van de Gouverneur van de Nederlandse Antillen en van het kabinet van de Gouverneur van Aruba (II) voor het jaar 2003 (wijziging samenhangende met de Najaarsnota) (29345);

Wijziging van de begrotingsstaat van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (VII) voor het jaar 2003 (wijziging samenhangende met de Najaarsnota) (29347);

16 maart 2004:

Wijziging van het Wetboek van Strafvordering en andere wetten in verband met de aanpassing van de bevoegdheden tot het vorderen van gegevens ter zake van telecommunicatie (vorderen gegevens telecommunicatie) (28059);

Goedkeuring van de op 29 mei 2000 te Brussel tot stand gekomen

Overeenkomst, door de Raad vastgesteld overeenkomstig artikel 34 van het Verdrag betreffende de Europese Unie, betreffende de wederzijdse rechtshulp in strafzaken tussen de Lid-Staten van de Europese Unie (28350, R1720);

Wijziging van enige bepalingen van het Wetboek van Strafvordering en de Wet politieregisters en aanvulling van het Wetboek van Strafrecht met het oog op de uitvoering van de op 29 mei 2000 te Brussel tot stand gekomen Overeenkomst, door de Raad vastgesteld overeenkomstig artikel 34 van het Verdrag betreffende de Europese Unie, betreffende de wederzijdse rechtshulp in strafzaken tussen de Lid-Staten van de Europese Unie (28351);

Goedkeuring van het op 16 oktober 2001 te Luxemburg tot stand gekomen protocol bij de Overeenkomst betreffende de wederzijdse rechtshulp in strafzaken tussen de Lid-Staten van de Europese Unie, door de Raad vastgesteld overeenkomstig artikel 34 van het Verdrag betreffende de Europese Unie (28352, R1721);

Wijziging van het Wetboek van Strafvordering in verband met de regeling van bevoegdheden tot het vorderen van gegevens van instellingen in de financiële sector, mede ter uitvoering van het op 16 oktober 2001 te Luxemburg tot stand gekomen Protocol bij de Overeenkomst betreffende de wederzijdse rechtshulp in strafzaken tussen de Lid-Staten van de Europese Unie, door de Raad vastgesteld overeenkomstig artikel 34 van het Verdrag betreffende de Europese Unie (vorderen gegevens financiële sector) (28353);

23 maart 2004

Wijziging van de Algemene wet bestuursrecht en enige andere wetten in verband met de mogelijkheid om de bezwaarschriften-procedure met wederzijds goedvinden buiten toepassing te laten (rechtstreeks beroep) (27563);

b. het voorbereidend onderzoek van de volgende wetsvoorstellen door de vaste commissies voor Binnenlandse Zaken en de Hoge Colleges van Staat te doen plaatsvinden op 10 februari 2004:

Wijziging van de Provinciewet en de Gemeentewet in verband met aanpassing van de procedure tot benoeming van de commissaris van

de Koning en de burgemeester en in verband met het tijdelijk verruimen van de periode gedurende welke ontheffing van het woonplaatsvereiste van de burgemeester mogelijk is (29012);
Justitie te doen plaatsvinden op 10 februari 2004:

Wijziging van de Vreemdelingenwet 2000 in verband met de wijziging van het stelsel van de rechterlijke toetsing van vrijheidsontnemende maatregelen (28749);

Wijziging van de Vreemdelingenwet 2000, houdende verlenging van de tijdelijkheid van de verblijfsvergunning asiel voor bepaalde tijd (29224);

2 maart 2004:

Wijziging en aanvulling van het Wetboek van Strafrecht en enige andere wetten in verband met terroristische misdrijven (Wet terroristische misdrijven) (28463);

Wijziging en aanvulling van de Wet op de identificatieplicht, het Wetboek van Strafrecht, de Algemene wet bestuursrecht, de Politiewet 1993 en enige andere wetten in verband met de invoering van een identificatieplicht van burgers ten opzichte van ambtenaren van politie aangesteld voor de uitvoering van de politietaak en van toezichthouders (Wet op de uitgebreide identificatieplicht) (29218).

Ingekomen stukken, met de door de voorzitter ter zake gedane voorstellen:

1. de volgende door de Tweede Kamer der Staten-Generaal aangenomen wetsvoorstellen:

Wijziging van de Wet privatisering ABP in verband met de beëindiging van het zijn van overheidswerknemer van werknemers in dienst van SLOA-instellingen (29009);

Regels in verband met de deelname van onderdanen van nieuwe lidstaten van de Europese Unie aan de verkiezing van de leden van het Europees Parlement op 10 juni 2004 (Tijdelijke spoedwet verkiezingen Europees Parlement 2004) (29360).

Deze wetsvoorstellen zullen in handen worden gesteld van de desbetreffende commissies;

2. de volgende regeringsmissives: een, van de minister van Buitenlandse Zaken, ten geleide van